

Projekt z dnia 20 maja 2024 r.

Etap prac: uzgodnienia

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2024 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym

Na podstawie art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1144, 1532 i 1860) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 627) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dotychczasową treść § 5 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W przypadku biegłych z zakresu komunikacji wspomagającej i alternatywnej, wzywanych przez sąd w razie potrzeby przesłuchania lub wysłuchania osób mających problemy z komunikacją werbalną, stawka wynosi 2,88 %.”;
- 2) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Poniesione przez biegłego wydatki niezbędne dla wydania opinii, w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia.”;
- 3) załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym.
Emil Szczepanik – sędzia,
Zastępca Dyrektora Departamentu Prawa Gospodarczego
Ministerstwo Sprawiedliwości

TARYFA ZRYCZAŁTOWANA WYNAGRODZENIA BIEGŁYCH Z DZIEDZINY MEDYCZYNY

Lp.	Określenie czynności	Procent kwoty bazowej
1	2	3
I. Badania laboratoryjne		
1	1. Badanie markerów genetycznych w sprawie o ustalenie ojcostwa, podstawowe – jednej osoby	12,33
	2. Badanie dodatkowe markerów genetycznych – jednej osoby – za każdy marker	1,25
	3. Badanie markerów genetycznych rozszerzone – jednej osoby	22,01
2	Badanie markerów genetycznych w niezdegradowanym materiale biologicznym – w zależności od liczby oznaczonych markerów genetycznych	1,53–25,47 ¹⁾
3	Badanie markerów genetycznych w zdegradowanym materiale biologicznym – w zależności od liczby oznaczonych markerów genetycznych	2,78–42,50 ¹⁾
4	Badanie śladów krwi i innych substancji biologicznych:	
	1) oględziny jednego dowodu rzeczowego oraz wstępne badanie śladów	2,78–4,02 ¹⁾
	2) badanie przynależności gatunkowej plam krwi i innych substancji biologicznych jednego gatunku i na jednym dowodzie	3,60
	3) badanie genetyczne jednego śladu krwi i innych substancji biologicznych na dowodzie rzeczowym:	
	a) w zakresie do 16 markerów genetycznych	4,02
	b) za każdy następny marker genetyczny	1,67
	4) badanie śladów krwi w celu orzeczenia źródła krwawienia lub czasu powstania śladów	4,98
	5) inne badania biologiczne umożliwiające identyfikację indywidualną śladu biologicznego – na jednym dowodzie rzeczowym	6,93
5	Badanie plam nasienia na jednym dowodzie rzeczowym	6,09–8,59 ¹⁾
6	Badanie makroskopowe, mikroskopowe i mikrometryczne włosów dowodowych i porównawczych lub identyfikacja włókien i włosów –jednej osoby	2,91–7,75 ¹⁾
7	Badanie identyfikacyjne materiału biologicznego	3,75–13,43 ¹⁾
8	Badanie śladów i uszkodzeń postrzałowych:	
	1) bez strzałów próbnych	4,02
	2) ze strzałami próbnymi	6,93
9	Badanie histologiczne wycinków jednego narządu ciała	1,25

10	Badanie krwi na obecność tlenu węgla (hemoglobiny tlenkowej):	
	1) badanie jakościowe	1,25
	2) badanie ilościowe	2,78
11	1. Badanie krwi na obecność alkoholu – za każdą metodę	3,60–4,02 ¹⁾
	2. Badanie wydychanego powietrza na obecność alkoholu	4,02
12	1. Badanie narządów ciała na obecność trucizn ²⁾ :	
	1) trucizny lotne z parą wodną – wielokierunkowe badania jakościowe	9,84–12,74 ¹⁾
	2) trucizny lotne – oznaczenie ilościowe – stawka wymieniona w pkt 1 ulega zwiększeniu o	4,85–15,52 ¹⁾
	3) wolne kwasy i zasady, trujące reszty kwasowe – wielokierunkowe badania jakościowe	6,09–10,94 ¹⁾
	4) oznaczenie ilościowe trucizny z grupy wymienionej w pkt 3 – stawka ulega zwiększeniu o	6,09–12,74 ¹⁾
	5) trucizny metaliczne – wielokierunkowe badania jakościowe	28,38–36,69 ¹⁾
	6) oznaczenie ilościowe trucizny z grupy wymienionej w pkt 5 – stawka ulega zwiększeniu o	2,91–9,00 ¹⁾
	7) wysokowrzące lub nietlone trucizny organiczne naturalne i syntetyczne – przeprowadzenie wielokierunkowego toku badań	39,59–45,27 ¹⁾
	8) identyfikacja trucizny wyosobnionej w toku badań wymienionych w pkt 7	6,09–45,27 ^{1), 3)}
	9) ilościowe oznaczenie zidentyfikowanej trucizny wymienionej w pkt 8 – stawka ulega zwiększeniu o	2,91–15,52 ¹⁾
	2. Badanie narządów ciała na obecność trucizn ukierunkowane (tj. z określeniem poszukiwanej trucizny) jakościowe lub ilościowe	9,84–36,69 ^{1), 2)}
	3. Badanie chemiczno-toksykologiczne substancji chemicznej w celu jej zidentyfikowania	4,85–36,69 ^{1), 3)}
13	Badania botaniczne i farmakognostyczne trucizn roślinnych (identyfikacja części roślin i grzybów)	6,93–13,30 ¹⁾
II. Badania osób żyjących		
14	Określenie inwalidztwa, niepełnosprawności lub niezdolności do pracy oraz ich stopnia	2,78–18,83 ¹⁾
15	Ocena zdolności do odbycia kary pozbawienia wolności	3,89–15,52 ¹⁾
16	Stwierdzenie uszkodzeń ciała i ich kwalifikacja, stwierdzenie dziewictwa, ciąży, przebytego porodu, zakażenia wenerycznego, ustalenie obcowania płciowego itp.	2,49–8,73 ¹⁾
17	Badanie stanu zdrowia psychicznego:	
	1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii	2,49–6,09 ¹⁾
	2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią	6,65–13,99 ¹⁾

	3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	15,92–33,78 ¹⁾
18	Badanie psychologiczne:	
	1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii	2,49–6,09 ¹⁾
	2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią	6,65–13,99 ¹⁾
	3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	15,92–33,78 ¹⁾
19	Badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu:	
	1) w warunkach ambulatoryjnych bez pisemnej opinii	2,49–6,09 ¹⁾
	2) w warunkach ambulatoryjnych z pisemną opinią	6,65–13,99 ¹⁾
	3) w warunkach szpitalnych z pisemną opinią	15,92–33,78 ¹⁾
20	Badanie zdolności płodzenia, łącznie z chemicznym i mikroskopowym badaniem nasienia (w razie konieczności powtórzenia badania nasienia, stawkę podwyższa się o 100%)	4,71–8,59 ¹⁾
III. Badania sekcyjne		
21	Oględziny zewnętrzne zwłok i szczątków ludzkich w miejscu ich znalezienia	5,13–20,90 ¹⁾
22	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok świeżych – w zależności od warunków przeprowadzenia, zakresu badań i stanu zwłok	8,73–31,84 ¹⁾
23	Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok rozkładających się, przeobrażonych i ekshumowanych, a także wykonywane w warunkach wyjątkowo trudnych	12,19–42,50 ¹⁾
24	Maceracja kości i ich rekonstrukcja:	
	1) przygotowanie kośćca do maceracji, jego maceracja (w razie maceracji kompletnego szkieletu – górna wysokość stawki)	11,08–33,78 ¹⁾
	2) rekonstrukcja kompletnego szkieletu	10,66–148,81 ¹⁾
IV. Inne czynności		
25	Wydanie opinii wyłącznie na podstawie akt sprawy	6,65–28,25 ¹⁾
26	Sporządzenie dokumentacji fotograficznej osób żyjących, zwłok i dowodów rzeczowych – za jedno ujęcie (format 10 cm x 15 cm)	0,14

1) W zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii, nakładu pracy oraz warunków, w jakich opracowano opinię.

2) Wymienione w tej pozycji wysokości stawek odnoszą się do badania jednego narządu. Przy równoległym badaniu drugiego i następnym narządów lub materiałów w tej samej sprawie wysokość stawek obniża się o 20%.

3) Dopuszcza się możliwość podwyższenia stawek (do 50%) w wypadkach uzasadnionych szczególnymi trudnościami (np. mało znane i rzadko spotykane substancje trujące, materiał z ekshumacji).

UZASADNIENIE

Przedmiotowe rozporządzenie wydawane jest na podstawie art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1144, 1532 i 1860).

Mając na uwadze, że z dniem 15 lutego 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606), w której do art. 600 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550; dalej: k.p.c.), dodane zostały regulacje wprost nakazujące wysłuchanie osoby niepełnosprawnej o złożonych potrzebach w komunikowaniu przy uwzględnieniu tych potrzeb (§ 3 art. 600 k.p.c.), należało do § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 627) dodać ust. 2 zawierający uregulowania dotyczące biegłych z zakresu komunikacji wspomagającej i alternatywnej, analogicznie do regulacji zawartej w § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 615).

Zmiana w § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym polega na rozszerzeniu możliwości dokumentowania przez biegłego poniesionych wydatków niezbędnych dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatków materiałowych, amortyzacji aparatury badawczej oraz kosztów dojazdu na miejsce wykonania czynności, za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku także za pomocą oświadczenia. Projektowana zmiana związana jest z sygnalizowanymi przez środowisko biegłych sądowych, w tym przedstawicieli instytucji naukowych i specjalistycznych, które sporządzają opinie na zlecenie organów procesowych, trudnościami w wykazaniu za pomocą rachunków lub faktur ponoszonych wydatków, na cele sporządzenia opinii w konkretnej sprawie. W przypadku takich jednostek opiniujących może być bowiem utrudnione, a nawet niemożliwe, precyzyjne skalkulowanie kosztów związanych z wydaniem opinii w konkretnej sprawie. Mając zaś na uwadze, że wynagrodzenie za sporządzoną opinię

przysługuje instytucji, a nie jego poszczególnym pracownikom i jest ono określane na takich zasadach jak w przypadku biegłych (por. prof. dr hab. Andrzej Zieliński/Flaga-Gieruszyńska, dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do art. 291, Legalis), brak możliwości złożenia oświadczenia co do poniesionych wydatków, może unicestwiać wyrażone w art. 291 k.p.c., uprawnienia podmiotu opiniującego do otrzymania zwrotu wydatków niezbędnych dla wydania opinii. Jak trafnie na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2020 r., sygn. akt I KZP 11/19 *„prawodawca nie dokonał bowiem wyłączenia zwrotu takich wydatków wobec instytucji naukowej sporządzającej opinię, a realizującej także, a nawet – przede wszystkim - inne zadania, niż sporządzanie opinii dla potrzeb organów postępowania karnego. Zwrotowi niezbędnych wydatków nie powinno też stawać na przeszkodzie uznanie, iż koszty powstałe z wydaniem opinii i tak mogły zostać poniesione przez podmiot opiniujący, w związku z prowadzoną przez niego działalnością ogólną (np. opłata za zużycie prądu lub wody). Żaden przepis obowiązujący w omawianej materii nie różnicuje przecież zwrotu wydatków z tego punktu widzenia. Istotne jest wszakże to, że wydatki niezbędne dla wydania opinii powstały i nie ma tutaj znaczenia, że niejako „przy okazji” codziennego funkcjonowania podmiotu określonego w art. 193 § 2 k.p.k.”* (OSNKW 2020 nr 1, poz. 2).

Z uwagi na treść art. 89 ust. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który upoważnia Ministra Sprawiedliwości do określenia w rozporządzeniu stawek wynagrodzenia oraz taryf zryczałtowanych jedynie dla biegłych sądowych, nie obejmując zakresem podmiotowym instytucji naukowych lub specjalistycznych, o których mowa w art. 290 § 1 k.p.c., rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym nie zawierało załącznika dot. taryfy zryczałtowanej wynagrodzenia podmiotów, o których mowa w art. 290 § 1 k.p.c. – tj. dawnego załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 989).

Mając na uwadze, że do instytucji naukowej lub specjalistycznej oraz do osób, które biorą udział w wydaniu opinii tej instytucji, winno się stosować odpowiednio przepisy dotyczące biegłych oraz uwzględniając stanowisko środowiska biegłych sądowych, w tym przedstawicieli

instytucji naukowych i specjalistycznych sporządzających opinie na zlecenie organów procesowych, należało tabelę zryczałtowaną wynagrodzenia biegłych z dziedziny medycyny (załącznik nr 1) uzupełnić o badania, które mieściły się w dawnym załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r., a których aktualnie obowiązujący załącznik nr 1 nie obejmował.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia co podyktowane jest pilnością wdrożenia projektowanych rozwiązań, a zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją temu na przeszkodzie.

Zakres projektu rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projektowane przepisy rozporządzenia zostały przeanalizowane pod kątem wpływu na małe i średnie przedsiębiorstwa. Przyjęte w projekcie rozporządzenia rozwiązania nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, stosownie do przepisu art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236).

Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Rozwiązania zaproponowane w projekcie rozporządzenia nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów mających na celu ograniczenie biurokracji ani mogących spowodować jej wzrost.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych Ministra Sprawiedliwości. Projekt z uwagi na regulowaną materię nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu (§ 27 ust. 4 Regulaminu pracy Rady Ministrów). W celu spełnienia wymogu, o którym mowa w § 42 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348), projekt rozporządzenia został skierowany do Koordynatora OSR.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.